

Magdalena Walter-Mazur

Muzyka jako element klasztornych uroczystości w świetle XVIII-wiecznych archiwaliów benedyktynek kongregacji chełmińskiej

Hereditas Monasteriorum 2, 57

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Muzyka jako element klasztornych uroczystości w świetle XVIII-wiecznych archiwaliów benedyktynek kongregacji chełmińskiej

Muzyka w opactwie benedyktynek

Muzyka była bardzo ważnym elementem życia codziennego benedyktynek kongregacji chełmińskiej, wydaje się nawet, że wyróżniały się one pod tym względem na tle innych zakonów żeńskich działających w Rzeczypospolitej w XVII i XVIII w. Muzyka stanowiła przede wszystkim ozdobę liturgii będącej osią życia wspólnoty, formę modlitwy, ale miała także znaczenie reprezentacyjne i rekreacyjne.

Pośród bardzo wielu dni świątecznych, jakie w tym okresie obchodzono w Kościele, znajdowały się dni szczególne, wymagające specjalnie przewidzianej oprawy liturgicznej i muzycznej. Ze względu na głęboką treść szczególnej celebracji wymagały te święta, w które wspomniano największe tajemnice zbawienia, a więc Triduum Paschalne, Wielkanoc i Boże Narodzenie, a także Pogrzebek NMP, obchodzony wówczas uroczysto 13 sierpnia, czyli na trzy dni przed Wniebowzięciem. Dużą wagę przykładano również do celebracji oktawy Bożego Ciała oraz świąt patronów zakonu i danego miejsca. Pierwsze z wymienionych miały charakter przede wszystkim manifestacji wiary katolickiej, drugie – w dużej mierze reprezentacyjny. Niezależnymi od cyklu roku liturgicznego, ale bardzo ważnymi dla wspólnoty zakonnej ceremoniami były także obłóczyny i składanie profesji zakonnej, czyli ślubów wieczystych¹. Charakterystyczny dla niektórych żeńskich zakonów, w tym dla benedyktynek, był zwyczaj konsekracji dziewicy², ceremonia symbolizująca mistyczne zaślubiny duszy z Chrystusem, odprowadzana nie wcześniej niż rok po profesji oraz dopiero po ukończeniu 25. roku życia. Muzykowano także dla uczczenia konkretnych osób, przy okazji podejmowania ważnych gości, obchodzenia imienin, sprawowania egzekwii.

1 Zwyczaje benedyktynek w tym względzie omawia M. BORKOWSKA, *Życie codzienne polskich klasztorów żeńskich w XVII–XVIII wieku*, Warszawa 1996, s. 46–49.

2 *Ibidem*, s. 50–54.